Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

"...Size cehennemlikleri bildireyim mi? Kaba, bencil ve büyüklük taslayan herkes."

Buhârî, Edeb, 61.

2.10. Yetimi Hor Görmek

Yetim, babası vefat eden çocuk demektir. Kulların hayat ve ölüm ile imtihan olduğu bu dünyada çeşitli sebeplerle anne-babasını kaybeden çok sayıda çocuk bulunmaktadır. Yetimlik kimsenin tercihi olmayıp Allah'ın (c.c) bir takdiridir.

Yetimlerin varlığı ve içinde bulundukları durumları, mü'minlere birtakım yükümlülükler getirmektedir. Bu durumda olan kişilerin hem kendilerinin hem de mallarının korunmaya ihtiyacı vardır. Dolayısıyla yetimle-

104. *bk. Şûrâ suresi, 37. ayet.*
105. *Buhârî, Edeb, 76, 102; Müslim Birr, 107, 108.*
106. *Buhârî, Ahkâm, 13; Müslim Akzıye, 16.*
107. *bk. Müsned, C IV, 226; V, 152; Buhârî, İman, 71.*
108. *Riyazü's-Salihîn, I, 80.*
109. *Müslim, Birr ve Sıla, 109.*

re karşı temel vazife, onlara iyilik yapmak ve haklarını korumaktır. Cenâb-ı Allah insanları yetimlerin hakları konusunda sık sık uyarmış, Hz. Peygamber (s.a.v) de bu konuda insanları dikkatli olmaya ve yetimlere iyilik yapmaya çağırmıştır. Bu hassasiyetin toplum huzuru için de büyük bir önemi vardır. Kur'an-ı Kerim'de yetimlere karşı vazife şu şekilde ifade edilmiştir: **"...O, seni yetim bulup barındırmadı mı? Şaşırmış bulup da yol göstermedi mi? Seni fakir bulup zengin etmedi mi? Öyleyse yetimi sakın ezme. El açıp isteyeni de sakın azarlama..."**[110]

Peygamberimiz (s.a.v), henüz doğmadan babasını, altı yaşındayken de annesini kaybetmiştir. Yetim kaldığı için kendisine ilk önce dedesi, daha sonra amcası sahip çıkarak ona anne ve babasının yokluğunu hissettirmemeye çalışmışlardır. Hz. Peygamber (s.a.v), amcası Ebu Talib'in hanımı Fatıma binti Esed (r.a) vefat edince çok üzülmüştür. Ashab-ı kirâm bu durumu şaşkınlıkla ile karşılayınca Peygamber Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmuştur: *"Ben yetim ve öksüz olarak amcama sığındığımda bu kadın üzerime titrer, evvela beni doyurur sonrada kendi çocuklarını doyururdu. Ben aç kaldığımda yeniden bana yemek hazırlardı. Benim tüm ihtiyaçlarımı karşılardı. Hâsılı, o benim anam gibiydi."*[111]

Kendisi yetim olarak büyüyen Peygamber Efendimiz (s.a.v) söz ve davranışları ile daima yetimlerin korunmasını emretmiştir. Yetimin iyi muamele gördüğü evi hayırlı ev olarak ifade etmiş ve şöyle buyurmuştur: *"Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içerisinde yetim olan ve yetime de iyi muamele yapılan evdir. En kötü ev de, içinde yetim bulunup da ona kötü muamele yapılan evdir."*[112] Sehl İbni Sa'd (r.a)'den rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v): *"Ben ve yetimi himâye eden kimse cennette şöylece beraber bulunacağız."*[113] buyurdu ve işaret parmağıyla orta parmağını, aralarını biraz aralayarak, gösterdi.

Hz. Peygamber (s.a.v) şehitlerin geride bıraktıkları yetim çocuklarıyla da çok yakından ilgilenmiş, onlara eşsiz bir şefkat ve merhamet göstermiştir. Beşîr b. Akrebe adlı sahabe anlatıyor: Babam Akrabe, Uhud Savaşı'nda şehit düşünce ağlayarak Resulullah'ın yanına gittim. Resulullah, bana *"Ey sevgili yavrucak! Ağlama, ben baban olsam, Aişe de annen olsa istemez misin?"*

110. *Duhâ suresi, 6-10. ayetler.*
111. *Taberâni, el-Mu'cemü'l-Kebîr, C XXIV, 351.*
112. *İbnu Mace, Edeb, 6.*
113. *Buhârî, Edeb 24.*

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

"Müslümanlar arasında her kim yetimi yiyeceğini ve içeceğini üstlenecek şekilde sahiplenirse, affedilmeyecek bir günah işlememişse, Allah onu mutlaka cennete koyar."

Tirmizi, Birr, 14.

diye sorunca ben de "Elbette ki isterim ya Resulullah!" dedim. Bunun üzerine Resulullah, benim başımı okşadı. (Şu anda) saçlarım ağardığı hâlde Resulullah'ın başımı okşadığı yerler hâlâ siyah kalmıştır.[114]

Yetim deyince fakir çocuk akla gelmemelidir. Yetim olduğu hâlde zengin olan, ya da kendisine annesinden, babasından belli bir miktarda mal intikal etmiş olan yetim çocuklar da olabilir. O takdirde yetim çocuğa, ergenlik çağına girene kadar sahip çıkmak, malının yok olup gitmesine meydan vermemek ve onu himâye etmek gerekir. Yetimin malına göz dikenler Kur'an-ı Kerim'de acıklı ve şiddetli bir şekilde uyarılmışlardır: **"Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, muhakkak ki karınlarını ateşle doldurmuş olurlar. Zaten onlar alevlenmiş ateşe gireceklerdir."** [115]

Yetimlere iyi muamelede bulunmak, onlara sahip çıkmak toplumsal bir sorumluluk, insanî bir görev olup dini bir emirdir. Yetimlere yapılan maddi ve manevi bütün iyilikler, kalp huzuru ve vicdanen rahatlama demektir. Yetimlere sadece acımak yeterli olmayıp onun ötesinde bir şeyler yapmak, eldeki imkânlar ile onların öncelikle duygusal ihtiyaçlarını gidermeye çalışmak gerekir. Ayrıca eldeki imkânlar ile maddi olarak destek olmak, onları çaresiz bırakmamak önemli bir vazifedir. Bu şekilde yetim çocuklara sahip çıkanlar, toplumun bir yarasını sarmış olurlar.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

"Eğer kalbinin yumuşamasını istiyorsan fakiri doyur, yetimin başını okşa!"

İbn-i Hanbel, II, 263.

114. *Buhârî, et-Tarih'ul-Kebir, 2, İ. Lütfü Çakan, "Beşîr b. Akrebe", TDİA, C. 6. s.4-5.*
115. *Nisâ suresi, 10. ayet.*